

Człowiek istotą społeczną.
Proces socjalizacji.
Role społeczne.
Potrzeby człowieka.
Osobowość człowieka.

Człowiek istotą społeczną

Człowiek jest istotą społeczną ponieważ:

- jego rozwój jest nierozdzielnie związany ze społeczeństwem
- realizuje swoje potrzeby żyjąc w społeczeństwie
- kształtuje swoją wiedzę o świecie dzięki innym ludziom, którzy przekazują mu tradycję, reguły zachowania, wiadomości o życiu itd.
- społeczeństwo umożliwia mu przeżycie w początkowym okresie jego życia
- poprzez swoją działalność oddziałuje na otaczającą go rzeczywistość

Czynniki determinujące życie społeczne.

- warunki geograficzne – klimat, ukształtowanie terenu, roślinność mają wpływ na to jak człowiek się ubiera, co je i jak mieszka,
- warunki demograficzne – gęstość zaludnienia, struktura wieku i płci mają wpływ na kulturę zbiorowości oraz na częstotliwość interakcji między ludźmi,
- podstawy biologiczne – budowa ludzkiego organizmu, fizjologia człowieka:
 - wyprostowana postawa
 - chwytne kończyny górne
 - rozwinięty mózg
 - mowa
 - zdolność do celowej obróbki narzędzi
 - stały popęd płciowy
 - tworzenie zorganizowanych społeczeństw
- podstawy psychologiczne – człowiek ma potrzeby i przez całe życie zaspokaja swoje potrzeby.
 - potrzeby biologiczne – zaspokajania głodu, pragnienia
 - potrzeba przedłużenia gatunku
 - potrzeby bezpieczeństwa, przynależności i miłości oraz potrzeba uznania i współzawodnictwa

Proces socjalizacji.

Socjalizacja – przekazywanie wzorców kulturowych przez środowisko społeczne. Proces uczenia się.

a) socjalizacja pierwotna – przyswajanie norm i zasad przez naśladownictwo. Odbywa się w dzieciństwie.

b) socjalizacja wtórna – samodzielne kształtowanie własnej osobowości; trwa do końca życia.

Funkcje socjalizacji:

- zapewnia utrzymanie porządku społecznego
- zapewnia przekazanie dorobku cywilizacyjnego i kulturalnego z pokolenia na pokolenie

Role społeczne.

Każdy człowiek gra jakąś rolę w grupie. Rola społeczna obejmuje:

- typowe zachowania
- powierzchowność
- specyficzny sposób komunikowania
- cechy psychiczne i fizyczne postaci

Człowiek gra wiele ról. Często wiele z nich się wyklucza, a człowiek przechodzi z jednej roli w drugą. Często dochodzi również do konfliktu ról w związku z tym, że wiele ról które gra jeden człowiek wzajemnie się wyklucza.

Potrzeby człowieka

Potrzeba to odczuwalny brak czegoś, stanowiący motyw do działań mających na celu wypełnienie tego braku. Potrzeby dzielimy na :

- **potrzeby biologiczne** – wynikają z biologicznej budowy organizmu i jego funkcjonowania. np. potrzeba łaknienia (musimy jeść i pić), potrzeba oddychania, potrzeba unikania bólu, potrzeba seksualna, potrzeba snu. Są to potrzeby wrodzone.
- **potrzeby psychologiczne** – braki odczuwane ze względu na psychiczną strukturę organizmu – np. potrzeba bezpieczeństwa, miłości, uznania, afiliacji, osiągnięć, potrzeba piękna. Są to potrzeby nabyte.

Abraham Maslow stwierdził, że rozwój człowieka przebiega zgodnie z **hierarchią potrzeb**

- najpierw człowiek musi zaspokoić potrzeby podstawowe, czyli potrzeby pierwszego rzędu. Zaliczamy do nich:
 - potrzeby fizjologiczne (biologiczne) – zaspokojenia jedzenia, picia, snu itp
 - potrzebę bezpieczeństwa,
 - przynależności do grupy (rodziny, przyjaciół)
 - potrzebę miłości
- dopiero jak człowiek zaspokoi swoje potrzeby podstawowe, zaspokaja on potrzeby samorealizacji, czyli potrzeby drugiego rzędu:
 - potrzeba wiedzy i rozumienia
 - potrzeby estetyczne
 - potrzeba rozwoju i doskonalenia się..

Maslow stwierdził, że potrzeby zaspokajamy stopniowo – dopiero gdy zaspokoimy potrzebę jedzenia, picia i snu ujawnia się potrzeba bezpieczeństwa, potem miłości, przynależności, akceptacji szacunku. Po zaspokojeniu potrzeb podstawowych myślimy o zaspokojeniu potrzeb samorealizacji.

Osobowość człowieka

Definicja osobowości dzieli się na trzy obszary wzajemnie powiązane, według których osobowość to:

- 1) zbiór względnie stałych, charakterystycznych dla danej jednostki cech i właściwości, które wyznaczają jej zachowania i pozwalają odróżnić ją od innych;
- 2) zespół warunków wewnętrznych wpływających na sposób, w jaki człowiek przystosowuje się do otoczenia;
- 3) zespół psychologicznych mechanizmów: np. tożsamość, mentalność, potrzeby, postawy, inteligencja, uznawane wartości, które powodują, że człowiek jest zdolny do kierowania własnym życiem, a jego zachowania są zorganizowane i względnie stałe.

Osobowość człowieka – na osobowość człowieka składają się:

- temperament
- inteligencja
- zdolności

Typy osobowości:

Introwertyk: - w psychologii osoba posiadająca tendencję do kierowania swojej percepcji i działań do wewnątrz – na własne myśli i emocje, z jednoczesnym zmniejszonym zainteresowaniem i aktywnością skierowanymi na świat zewnętrzny

Introwertycy zwykle:

- zyskują energię kiedy są w samotności, a tracą wśród ludzi,
- czerpią energię ze świata wewnętrznego, tj. uczuć, idei, wrażeń,
- są dobrymi słuchaczami,
- myślą zanim coś zrobią lub powiedzą,
- utrzymują większy kontakt wzrokowy podczas słuchania kogoś, niż podczas mówienia do niego,
- mają niewiele zainteresowań, ale w każde zainteresowania bardzo się zagłębiają,

- lubią spędzać czas samemu,
- tylko głębokie relacje z innymi nazywają "przyjaźnią",
- wolą rozmowy w cztery oczy niż w grupie,
- mówią wolno, z przerwami,
- korzystają z pamięci długotrwałej,
- lepiej niż ekstrawertycy radzą sobie z zadaniami wymagającymi skupienia uwagi,
- na studiach osiągają lepsze wyniki niż ekstrawertycy,
- wolą dowcip ujawniający niestosowność i niedopasowanie,
- pracują tak samo niezależnie od tego, czy są chwaleni, czy nie,
- nie lubią rozmów "o pogodzie",
- nie wyrażają swoich uczuć wyrazem twarzy.

Ekstrawertyk – osoba, która swoją percepcję i działania kieruje ku otoczeniu.

Ekstrawertycy zwykle:

- zyskują energię, kiedy przebywają z innymi, a tracą gdy są sami,
- czerpią energię ze świata zewnętrznego, tj. podejmowanych przedsięwzięć, ludzi, miejsc i rzeczy, z którymi mają kontakt,
- najpierw coś robią lub mówią, a potem myślą albo myślą podczas mówienia,
- utrzymują większy kontakt wzrokowy z rozmówcą podczas mówienia, niż podczas słuchania,
- mają wiele zainteresowań,
- znają wielu ludzi i wielu z nich nazywają "przyjaciółmi",
- mówią szybko,
- korzystają z pamięci krótkotrwałej,
- osiągają lepsze wyniki niż introwertycy w szkole podstawowej,
- pracują lepiej jeśli są chwaleni,
- wolą nonsensowny dowcip.